

Вьльах-чёрлэх пәхакансен райнти конкурсёнчен

Сённине алла илсе ўсёмлэ ёслемелле

Конкурс сёнтерўсисем О. Петрова, Г. Ковалева, Ф. Максимова Чăваш Республикин ялавэ айёнче.

Тёп дояркәсем хушшинче В. Макарова, Г. Ковалева, М. Майорова Ытисемшён төслэх пулчәс.

Ырапа паләрнә К. Дмитриева, Ф. Максимова, Т. Семёнова техник-осеменаторсем.

(Вёсё. Пусл. 1-мёш стр.).

Сакна асра тытса тата обществәлла вьльах-чёрлэх патёнче чунне парса ёслекенсен малтуртәмләхне аталану сүлэ синче пурнаспа тан илсе пырас төллөвпе район администрацийё сүлленех пёрлешүллэ хушаләхсөнчә машинәпа ёне сәвакан операторсемпе ёнесене вәхәтра пётёлентересишён яваплә пулса тәракан техник-осеменаторсен конкурсне ирттерет. Кәсәл та сәк ыра пусару кун йёркинчен тухса ўкмерё.

Паләртнә вәхәтра амәрту участникёсем йышлә пухәнса ситрәс. Кашниех вәхәт пуррипе усә курса Кашмашсен фермипе, кунти ёс условийёсемпе паллашәт, хәйсем патёнче пурнаса кертме май пурине шырат. Паләртмалла, район шайёнче ирттернэ сәкнашкәл ёслэ төл пулава кашни хушаләхранах хутшәнма кәмәл тумарёс, сәпла вара вёсем нумай сүхәтрёс. Паллах, унти ёсчөнсем конкурса килес теменнине ёненес килмест, анчәх мён каласа е каламасар «сәләнчәс-ши» вәл хушаләх ертўсисемпе зооветспециалисчәсем? Ыйтәвё пур, анчәх хуравё сук. Сәкә сәс пурне те паллә, ку сүлла кайса йывәрләхсене сёнме сук. Асталәх вара амәртура туптанәт.

Су уйәхён 30-мёшэ. Кронид Ефимович Сретинский ертсе пыракан әратлә вьльах ёрчетессиле специализациленекен «Свобода» ял хушаләх производство кооперативён-завочён Кашмашри сёт ферми. Кунти хастар ёсчөнсен коллективне 11-мёш сүл ёнтё Юрий Анатольевич Петровский ертсе пырат. 115 сумалли ёнеллэ коллектив куллен вәтамран 1,5 тоннәна яхән сёт асатат. Апат пур, производство линийёсем пёр кәлтәк-сәр ёсләссё, ёслекенсем те хәйсен тивёснә вәхәтра пурнасланипе паләрсәсё. Сәк звеносен киләшөвё – мал туртәмлә ёс никёсё. Кәсәл сүлтәләк пусланнәранпа тәватә уйәхра Кашмашсем пётёмпе 150 тоннәна яхән сёт туса илнэ. Хушаләхра тата Сатракасинчи сёт ферми пуррине шута илсен, «Свободән» кәтартәвёсене усә куракан 100 гектар сёр пусне пәхсан, кунта та хушаләх кәйри ретре мар: январь – апрель уйәхөсенче 143,3 центнер сёт, 23,2 центнер аш-какай туса илме пултарнә. Ку вәл райнти вәтам кәтартусенчен самәй ўсёмлөрөх. Сәкәнпа пёрлөх мәйракаллә шултра вьльахсемпе сьснасен таләкри вәтам ўт хушасләхё те ытти нумай хушаләхсемшён төслөх вьрәнне: 724 тата 456 грамм. Сәк хушаләх базинче ёнесене машинәпа сәвакан операторсен тата техник-осеменаторсен сүлленхи ыра йәлана кёнё райнти конкурсё ирттернинче хәйне евөр төллөв те пур: курәр, вёренёр!

Кашмашри сёт ферми тирпейлөхпе паләрәт. Вәл ситес хөле хәтёр ёнтё.

Амәртәва хутшәнәкансем умёнчә район администрацийён пусләхён пёрремёш сүмё, ял хушаләх пайён ертўси В. К. Ананьев сәмах калани асра юлчө:

– Ыра йәлана кёнё сәк лайәх конкурса кун йёркинчен кәларманни эпир пурсәмәр та малалла пәхнине сирёплетет. Пирён вара умри төллөвсем пысәк. Вёсене пурнаслама сённине алла илмелле. Паянхи конкурса хутшәнса пирён хамәрән сәв сөнөлөхсене алла илме хәтёр пулнине кәтартмалла, – терё конкурса хутшәнәкансене әнәсүсем сунса Владислав Кириллович.

Хысән райнти вьльах-чёрлөх отраслөн аталанәвөпе паллаштарса район администрацийён пусләхё Ю. Иванов сәмах каларё. Вәл паян фермәра ёслекенсем район экономикашён питё сәваллә ёс тунине, сәк тытәмра «Свобода» хушаләх төреклөхөпе паләрсә тәнине төслөхсемпе усә сирёплетес пачё. Район пусләхё сённине алла илмесёр малашләх аталану ик төлейлө пулнине паләртрө. Сённине алла илесси конкурсра курәнәт те ёнтё.

– «Свобода» хушаләхән Кашмашри сёт фермин ситес хөле хәтёр сарайне кёрсен кунти тасаләх тыткәна илет. Унти хөвел сүтипе тулнә пүлөмсем кунти ёсчөнсем хәйсен ёсё сине ответләха туйса пәхни, вёсем ёсрә тирпейлөхе мала хуни, сәксем пёрлө әнәсу никёсё пулни курәнәт, – терё амәртәва хутшәнәкансене фермәри ёсөсемпе төплөрөх паллашса кайма сөнсе Юрий Александрович ферма завөдующине Ю. Петровские фермәна конкурса хәтёрлөсө ситерме пултарнәшән тата кунти ёсөсене технологиллө пысәк шайра пурнасләса пьма тәрәшнәшән Хисеп грамоти панә май.

...Амәртәва килнө техник-осеменаторсемпе машинәпа ёне сәвакан операторсем Кашмашри сёт фермин ёсөпе төплөн паллашнә хысән хәйсен асталәхөпе пултаруләхне ушкәна-ушкәна пайланса кәтартрөс пулин те, кашни номинацирөх амәрту сивөч пулчө. Уйрәмийән илсен, конкурса килнө дояркәсемпе доярсем малтан теори пөлөвнә кәтартнә хысән жюри членөсемпе умёнчә сёт сумалли аппарата вәхәтра сүтсе пустарасипе тата ёне сәвакисипе, техник-осеменаторсем хәйсен ёс йёркипе тата ёнесене искуствәлла майпа пётёлентерес культура пөлөвөпе амәртрөс.

– Конкурса ирттерме сүллен хутшәннәран тата тәтәшәх жюри членө пулнәран ёне сәвакансемпе техник-осеменаторсен пөлөвө ыра ёнеллө улшәнни курәнәт. Тәтәшәх сәк конкурса хутшәнәкансен мал туртәмләхё яр усән паләрәт ёнтё, – терё конкурссем вёслөсене пынә май райнти вьльах чирёсемпе кёрешекен станцин төп врачё Н. Яковлев. Специалист сәпла хәк пани – конкурсән чи курәмлә ёнө. Чәнах та, конкурса хутшәнәкансем амәртәвән нихәш ёнөпе те сүхәлса кайманни вёсем хәйсен ёсчөнчә чән-чән асатасем пулнине сирёплетрө.

– Ёсө пөлсе тата юратса ёслөтпёр пулсан, мөншён пирён сөнтерёсөн картлашки сине хәпармалла мар-ха? – ыйтуллән хуравларё «иксёр те Шурчаран-и?» тесе интересленсен юлтәшө Ольга Витальевна Петрова хысән сәмрәк дояркәсем хушшинче хисеп картлашкин иккёмөш пусми сине хәпарнә май Сөнъял Шурчари сёт ферминче ёслекен Наталия Вячеславовна Рыжкова.

Кәсхи сәвәмпа вёслөннө конкурс сөнтерёсөсене сәпла пайларё. Сәмрәксем хушшинче «Герой» хушаләхран килнө Ольга Витальевна Петрована ситекенни пулмарё. Сәк-кәрмөш сүл фермәра машинәпа ёне сәвакан сәмрәк хөра-рәм юратнә ёсөпөх 2003 сүлта ЧР Президентчөн стипендине тивёснә паян та курәнәт. Хастарскер, икё ача ўстөрет пулин те, сәк конкурса сүлленех хутшәнәт. 2005 сүлта та вәл райнти сәмрәк дояркәсем хушшинче пёрремөш пулнәччө. Мөнөх, ёслөсөн ўсём айкәлла тармасть. Ун хысәнхи

Район администрацийён пусләхё Ю. Иванов Кашмашри сёт фермин завөдующине Ю. Петровские, тәрәшса вәй хунәшән, Хисеп грамоти парәт.

Сәмрәксем хушшинчи амәртура сөнтернө Н. Рыжкова, О. Петрова, В. Максимова хисеп картлашки сөнчө.

«Передовик» хушаләхри Сергеевка сёт ферминчен конкурса килнө Валентина Павлова амәрту вәхәтөнчө.

вьрәнсенчә унпа пёрлө ёслекен Наталия Вячеславовна Рыжкова тата «Ударник» хушаләхри Валентина Александровна Максимова.

Төп дояркәсем хушшинче Суворов яч. хис хушаләх ёсчөнөпе В. В. Макаровапа «Ориноно» хушаләх доярки Г. П. Ковалева хушшинче хәйне евөр чән-чән амәрту пулчө. Пёлтөр Валентина Валерьяновна маттуртарах пулнәччө пулсан, кәсәл хәйөн пултаруләхне Галина Пантелеймоновна ытларах кәтартрө, конкурс условийёсемпе 100 балл пухма мехел ситерчө. Виссөмөш вьрәнәта «Свобода» хушаләхри Майя Ивановна Майорова.

Арсын доярсем хушшинче «Ударник» хушаләхри Николай Иванович Александров уйрәм парнене тивёсрө.

Сәк кун төпөр пысәк амәрту техник-осеменаторсем хушшинче иртрө. Кунта Суворов яч. хис хушаләхри Фаина Николаевна Максимована ситекенни пулмарё. Вьльах-чёрлөх отраслөнчө 19 сүл техник-осеменаторта ёслекен маттур хөра-рәм кашни сулах сәк конкурса хутшәннә, ялан майлах ырапа паләрнә. Малти вьрәнсенө йышәннәшән 5 хутчен республика шайёнчи амәртәва хутшәннә, висө хутөнчө 1, 2, 3-мөш вьрәнсем сөнсе илсе Муркаш ятне сөкленө. Хысәнхи вьрәнсенчө Ленин яч. хис хушаләхри Калерия Петровна Дмитриева тата «Восток» хушаләхри Татьяна Николаевна Семёнова.

Яра куна тәсәлнә конкурс әнәслә иртрө. Вәл райнти вьльах пәхакансем хушшинче мастәрсем, хәйсен ёснө чунөпе парәннисем сахал мар иккенне кәтартрө. Конкурса хутшәнәкансене Кашмашри Культура сүрчө сүмөнчи художество пултаруләх ушкәнө сөпөсё юрәсемпе савәнтарчө, тивёслө кану йёркелесе пачё.

Анатолий БЕЛОВ.

Автор сән ўкерчөкөсем.